

dem tilladt at sælge. Jeg har troet, at naar man holdt fast ved disse Betingelser, vilde der ikke være stor Fare ved at lade disse Bestyrere af offentlige Stiftelser faae Udgang til at bort-sælge. Jeg har troet, at dette saameget mere vilde kunne lade sig gjøre, som Forordningen af 13de Mai 1769 § 7 udtrykkelig siger, at disse Bestyrere af offentlige Stiftelser have at see hen til at sælge det dertil hørende Gods, kun at de passe paa, at Stiftelserne hverken nu eller i Fremtiden tabe eller hazardere Noget. Jeg troer, at, dersom man følger Lovforslaget saaledes som det er, vil man slet ikke derved komme mere i Fare for at ødelægge vedkommende offentlige Stiftelser, end der har været efter vor hidtilværende Lovgivning. Nu hører jeg ingenlunde til dem, der troe, at denne Lovgivning ligesom er anvendelig i alle Tilfælde; tværtimod maa jeg slutte mig til hvad jeg har hørt udtale saavel af den høitærede Premierminister som af den forrige høitærede Indenrigsminister, der begge indrømme, at denne Lovbestemmelse ingenlunde saaledes kan antages at kunne føres igjennem uden videre, navnlig naar vedkommende Bestyrere ikke vilde gaae ind derpaa. Man har idetmindste antaget det for et tvivlsomt Retspørgsmaal, om man kan tvinge dem dertil efter Forordningen af 13de Mai 1769. For mig stiller det sig ogsaa, efter den Indsigt jeg har kunnet erhverve om disse Ting, saaledes at man ikke kan tvinge dem dertil; men netop derfor forekommer det mig nødvendigt, at der i Lovudkastet optages en særegen Paragraph, der giver disse Bestyrere Ret til, naar de documentere, at den paagjældende Stiftelse intet Tab lider eller ikke hazarderer derved, da at sælge det samme tilliggende Gods mod at der af Kjøbesummen svares et vist aarligt Beløb i Rente, der skulde komme Stiftelsen tilgode. Jeg troer, som sagt, at det vilde være hensigtsmæssigt, at der saaledes blev aabnet dem Leilighed ad Lovgivningens Vej til at sælge det deres Bestyrelse underlagte Gods. Vel har den høitærede Justitsminister sidst bemærket, at der var Mangler i Redactionen af § 2, og jeg indrømmer ogsaa, at den ikke er saa god som den kunde være; men det har ikke for mig stillet sig saaledes, at Justitsministeren skulde med Hensyn

til en enkelt Gaard kunne give Tilladelse til at sælge; jeg har derimod meent, at først naar der indkom en fuldstændig og nøagtig Oversigt over samtlige Indtægter, som det hele Complex af Jordegods gav Fideicommissbestyrelsen, kunde Ministeren meddele saadan Tilladelse. Jeg vil ogsaa gjerne indrømme, at naar Lovforslaget ogsaa skal være anvendeligt med Hensyn til Beneficiargods, hvoraf der dog ikke er meget betydeligt her i Landet, kunde der maaskee være nogen Fare derved, men i alt Fald vil jo Spørgsmaalet herom kunne komme under omhyggelig Overveielse i et Udvalg og under yderligere Drøftelse paa et senere Stadium her i Thinget:

Madvig: Hvad jeg med saa Ord skal ytre, vil aldeles slutte sig til, hvad der er udtalt af den høitærede Premierminister og den høitærede Justitsminister. Jeg vil imidlertid, naar det kommer til Afstemning, stemme for, at dette Forslag overgaaer til anden Behandling, fordi det da maaskee ved mange væsentlige Forandringer kan blive til en brugbar Lov, og saaledes have visse Hindringer for Selveiendoms Fremme, der dog mere forekomme mig at ligge i personlige Forhold, end i Sagens Natur; thi, saaledes som Loven nu foreligger, anseer jeg den for at indeholde en overmaade stor Ubillighed og farlige Principer. Loven gaaer ud paa — naar jeg skal oversætte i andre Ord, hvad der staaer — at give Fideicommissbestyrelserne, Bestyrerne af offentlige Stiftelser, Kirker, Hospitaler og Kloster, samt de Embedsmænd, som for en fort eller en vis Tid nyde Indtægter af Bøndergods, Ret til at sælge dette Fæstegods for en Priis, der vitterligt er for lav. Det er nemlig det, jeg først vil gjøre opmærksom paa, at det Minimum, hvorfor det Bøndergods, som hører til Lehn, Stamhuse, Fideicommiss, offentlige Stiftelser eller Embeder skal kunne sælges af Vedkommende, er det, der fremkommer, naar man tager den Gjennemsnitsindtægt, som Godsset har indbragt i de sidste 20 Aar, og capitaliserer den. Nu troer jeg, at Enhver indrømmer — og jeg troer, at det udhæves allerstærkest af dem, der ønske endogsaa ved en Evangslov at fremtvinge af Fæstegodssets Overgang til Selveiendom — at ved Salget af